

L'INSTITUT ELEMENTAL DE SEGONA ENSENYANÇA (1936-1937)

ISABEL MARIA GONZÁLEZ BLANCO
JUAN FERNÁNDEZ HERNÁNDEZ

Sobre l'Institut Elemental de Segona Ensenyança existeix una gran quantitat d'informació, ja que el període de temps que hem decidit analitzar en aquest article va resultar ser crucial per a aquest centre. La raó d'això la trobem principalment en el fet que l'any 1937 el Govern decidí clausurar l'institut, la qual cosa provocà respostes en diferents direccions, el contingut i procedència de les quals relatem a continuació.

Mariano Fernández Enguita deia a un dels seus textos que les nacions tenen a les aules un instrument privilegiat per a crear o reforçar la seva identitat, cosa que justifica que els nous estats abordin reformes escolars immediatament per tal de servir-se de l'escola com a mitjà per aconseguir consens al seu voltant.¹

En el cas d'Inca, i concretament en el període de temps que s'estén entre l'any 1936, marcat per una situació prèvia a la contesa, i l'any 1939, no tenim dades directes sobre l'estil d'ensenyament que utilitzaven els professors a les seves classes, però sí que disposem d'una sèrie d'informacions que ens poden ajudar a inferir en certa manera el canvi metodològic que es va introduir a l'Institut Elemental, el qual va marcar una notable diferència entre els propòsits politicopedagògics de la institució escolar anteriors i posteriors a la Guerra Civil espanyola.

Entre les dades a les quals fem referència trobem els inventaris de recursos de l'institut, que ens donen una idea del seu possible ús a les aules, i els llistats de materials, que poden ésser útils per tal d'esbrinar el sentit de les despeses que es fan a partir de les partides pressupostàries. El conjunt d'aquestes informacions revelarà l'aposta per una determinada manera de concebre el procés d'ensenyament-aprenentatge i la seva finalitat, i evidenciarà el canvi radical de concepció de l'ensenyança que va acompanyar el canvi polític.

Podem fer referència, en primer lloc, al conjunt de material adquirit a càrrec de

¹ Vegeu: Mariano Fernández Enguita (1994): *La escuela a examen*. Madrid. Eudema. p. 33.

l'Ajuntament, corresponent al primer trimestre del curs 35-36². És interessant destacar el fet que apareixen a la llista, entre d'altres coses, un esquelet humà, un llibre sobre Mallorca i una subscripció a la revista *Analís*. Això ens transmet alguns trets de la pedagogia predominant, com ara la importància de percebre amb els nostres sentits allò que se'ns ensenya. També podem afirmar que els educadors no s'atenien exclusivament al llibre de text, sinó que empraven també altres fonts d'informació a l'hora de fer les seves classes. Observem també que el context immediat era objecte d'interès (el llibre *Mallorca* constitueix bona mostra d'això).

Quant a aquesta relació de material, apareix una certificació de Bernardo Payeras, interventor de fons municipals de l'Ajuntament d'Inca, a la qual afirma que de l'import de cinc-centes pessetes corresponent al primer trimestre del 1936 de la subvenció de l'Ajuntament a l'institut, havia estat descomptada la quantitat de 6,25 pessetes, import de l'impost corresponent, "habiéndose hecho entrega, por tanto de la cantidad líquida de cuatrocientas noventa y tres pesetas con setenta y cinco céntimos"³.

Disposem també de la relació del material adquirit amb càrrec a la subvenció de l'Ajuntament d'Inca corresponent al segon trimestre del mateix curs⁴. D'entre els llibres i altres materials apuntats a la llista, ens agradaria remarcar la subscripció a revistes com *La Nature* o *L'Art Vivant*. El fet que les revistes siguin franceses denota que no existia un aïllament de l'exterior, ans al contrari, es tenia intenció d'aprendre de les aportacions d'altres països. També volem remarcar el fet de trobar un *Album Meravella* en la relació de material, ja que això no revela només la importància concedida al context immediat, sinó que també demostra cert respecte i interès per la llengua autòctona.

La següent referència a l'Institut Elemental es fa palesa a l'acta extraordinària de dia 29 de juny del 1936, en què el batle manifesta que l'objecte de la sessió és l'aprovació del pressupost extraordinari i l'emissió d'un emprèstit per cobrir-lo. Aquest pressupost comprenia les partides suficients per a la construcció d'un grup escolar, el valor del qual sumava 219.576 pessetes, i s'hi assignava una consignació de vint mil pessetes per a la construcció de dues col·leccions i altres vint-i-cinc mil pessetes en concepte d'obres de reforma a diverses dependències de l'Institut Elemental. Per tal de cobrir aquestes consignacions, es comptava amb una subvenció de l'Estat de 144.000 pessetes, i la diferència, estimada en 125.000

2 Vegeu: "Relación del material adquirido con cargo a la subvención del Ayuntamiento de esta ciudad, correspondiente al primer trimestre del año actual, de 10 de Mayo de 1936", a *Instituto Elemental de Segunda Enseñanza de Inca*, 1 foli, mecanografiat, sense numerar, signat pel director (il·legible) i Antonio Garau (secretari), a la carpeta 267, a la secció d'ensenyament de l'Arxiu Municipal d'Inca (AMI).

3 Vegeu: "Certificación del Interventor de Fondos Municipales del Ayuntamiento de Inca, de 12 de Mayo de 1936", a *Instituto Elemental de Segunda Enseñanza de Inca*, 1 foli, mecanografiat, sense numerar, signat pel director (il·legible), a la carpeta 267, a la secció d'ensenyament de l'AMI.

4 Vegeu: "Relación del material adquirido con cargo a la subvención del Ayuntamiento de esta ciudad, correspondiente al segundo trimestre del año actual, Inca 30 de Mayo de 1936", a *Instituto Elemental de Segunda Enseñanza de Inca*, 1 foli, mecanografiat, sense numerar, signat pel director (il·legible) i Antonio Garau (secretari), a la carpeta 267, de la secció d'ensenyament de l'AMI.

pessetes, es va cobrir mitjançant un emprèstit públic, el pressupost del qual fou aprovat per unanimitat⁵.

Però, els efectes de la guerra no es tradueixen tan sols en el canvi metodològic introduït a les aules; l'estratègia del nou règim inclou també altres canvis que es fan evidents a la vida de l'institut, com és ara la purga de personal docent. Apareixen així als diaris locals les primeres llistes de professors que es consideren aptes per a continuar amb les seves funcions educatives. Dia 4 de novembre trobem una primera notícia al diari *La Última Hora* referida a aquest tema:

"Primera relación del personal afecto al Instituto de Segunda Enseñanza de Inca, en la actualidad residente en esta Isla, que esta Comisión Inspectoradora considera apto para que continúe en el desempeño de sus funciones:

Profesores: D. Roque Carnicer Ferrer; D. Andrés Muntaner Vanrell.

Profesores: Ayudantes: D. Juan Sbert Massanet; D. Jaime Armengol Villalonga; D. Antonio Nicolau Burdils.

Palma. 30 de Octubre de 1936.- El Vice-Presidente, José Enseñat."⁶

El mateix dia 4 de novembre apareix a *La Almudaina* exactament la mateixa relació de personal⁷.

Les dates de les convocatòries d'exàmens d'ingrés, els terminis de matrícula i la nominació de càrrecs també sofriren modificacions a causa de la guerra o de la incorporació a files d'una part del personal que feia feina a l'institut. Trobem referències a l'Institut Elemental de Segona Ensenyança d'Inca a diferents diaris. Dia 7 d'octubre del 1936, al diari *La Última Hora*, es publicà una notícia sobre l'obertura del termini de matrícula per als exàmens extraordinaris d'ingrés, que acabava dia 15 del mateix mes, certificada pel secretari⁸.

La darrera notícia procedent d'un mitjà de comunicació de què disposem data de dia 15 de novembre del 1936 i fou publicada a *El Día* amb el següent contingut:

"Los exámenes de Ingreso y de los alumnos del curso de 1935-36 que tienen pendientes asignaturas, tendrán lugar mañana, día 16, a las ocho de la mañana. Los alumnos que no pudiesen celebrar dichos exámenes por hallarse prestando servicios a la Patria o por

5 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 29 de Junio de 1936", al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 54-55, signada per Pedro P. Capó (batlle), J. Figuerola (regidor), L. Maicas (regidor), M. Reus (regidor), A. Beltrán (regidor), B. Rubert (regidor), A. Martínez (regidor), A. Mateu (regidor), M. Pujadas (regidor), A. Bennasar (regidor), B. Ferragut (regidor) i J. Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

6 Vegeu: "De Enseñanza: Comisión Inspectoradora de Segunda Enseñanza", a *La Última Hora*, any de publicació XLIII, núm. 13 248, de 4 de novembre del 1936. Cita p. 3.

7 Vegeu: "De Enseñanza: Comisión Inspectoradora de Segunda Enseñanza", a *La Almudaina*, any de publicació XLVIII, núm. 18 975, de 4 de novembre del 1936. Cita p. 2.

8 Vegeu: "De Enseñanza: Instituto Elemental Segunda Enseñanza de Inca", a *La Última Hora*, any de publicació XLIII, núm. 13 224, de 7 d'octubre del 1936. Cita p. 2.

otras circunstancias razonables, sus padres o persona que le represente se servirá manifestarlo por escrito en la Secretaría del Instituto; concediéndose para estos casos, tan pronto como las circunstancias lo aconsejen, convocatorias extraordinarias de exámenes y continuando abierto el plazo de matrícula para dichos alumnos.

Inca. 10 de Noviembre de 1936.- El Secretario, A. Nicolau.⁹

Novament podem advertir la influència de la guerra a l'institut. Aquest cop foren els estudiants els qui, a causa de la contesa, no pogueren presentar-se a la convocatòria normal d'exàmens.

A l'acta de l'Ajuntament de dia 9 de desembre del 1936 apareix una nova notícia de l'Institut Elemental. En aquesta ocasió s'acordà que l'Ajuntament pagués els llibres de teatre als alumnes de batxiller que havien obtingut matrícula gratuïta.¹⁰

El mateix mes de desembre trobem una nova acta, de dia 30, referida a l'institut. Aquesta acta ens parla d'una comunicació del director del centre "proponiendo para auxiliar de la secretaría a Cesar Gómez Bibiloni y a Pedro Vallespir Figuerola, acordándose aceptar la propuesta". Això fou necessari perquè el senyor Bartolomé Beltrán Alcover, qui havia estat nomenat auxiliar de secretaria, s'hagué d'incorporar a files, i no va poder aleshores exercir el seu càrrec. Els nous auxiliars que havien de substituir Bartolomé foren designats amb caràcter d'interins.

Dia 30 de març del 1937 hi trobem la relació del material adquirit amb càrrec a la subvenció de l'Ajuntament d'Inca, corresponent al primer trimestre de l'any. Aquest llistat evidencia un canvi radical en la concepció de l'ensenyament clarament marcat pel canvi polític. Un exemple d'això és que, contràriament als llistats de materials esmentats abans, als quals la relació completa es refereix específicament a material didàctic, en aquesta es fa esment de l'adquisició d'altre tipus de material, com ara una bandera nacional, dues tarimes, una ampliació del general Franco, etc. En cap moment no es fa referència a material de caire exclusivament didàctic, fet que fa palesa una orientació més política que no pas pedagògica.¹¹

Aquesta darrera relació de material va acompanyada, com les altres, pel certificat de l'interventor de fons municipals de l'Ajuntament d'Inca, el senyor Bernardo Payeras, el contingut del qual és exactament igual al de la resta de certificats.¹²

9 Vegeu: "Instrucción: Instituto Elemental de Segunda Enseñanza de Inca", a *El Día*, any de publicació XVI, núm. 4 786, de 15 de novembre del 1936. Cita p. 4.

10 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1936. Sesión del día 9 de Diciembre de 1936", al *Libro de Actas Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 83, signada per J. Erasmo (batlle), Beltrán (gestor), Aguiló (gestor), Ferrer (gestor), Bisellach (gestor), Caldenteu (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

11 Vegeu: "Relación del material adquirido con cargo a la subvención del Ayuntamiento de esta ciudad, correspondiente al primer trimestre del año actual, Inca 30 de Marzo de 1937", a *Instituto Elemental de Segunda Enseñanza de Inca*, 1 foli, mecanografiat, sense numerar, signat per Andrés Muntaner (director V^oR^o) i Antonio Garau (secretari), a la carpeta 267, a la secció d'ensenyament de l'AMI.

12 Vegeu: "Certificación del Interventor de Fondos Municipales del Ayuntamiento de Inca, de 30 de Marzo de 1937", a *Instituto Elemental de Segunda Enseñanza de Inca*, 1 foli, mecanografiat, sense numerar, signat pel director (il·legible), a la carpeta 267, a la secció d'ensenyament de l'AMI.

Després de la clausura de l'institut, en virtut de l'ordre de dia 15 de setembre del 1937, es va fer un inventari, en data de dia 30 de novembre del 1937¹³, a què es recull tot el material ubicat en el centre educatiu. Així doncs, es pren nota dels objectes existents a cada una de les dependències en què es troba dividit el centre, és a dir, la sala de direcció, la secretaria, la biblioteca, el magatzem, l'aula de ciències naturals, l'aula de matemàtiques, l'aula de dibuix, l'aula de física i química, l'aula auxiliar, i l'aula de geografia i història. Novament, aquesta informació ens aporta dades que ens permeten llegir entre línies com concebien l'ensenyament els professors que hi havien fet feina durant els anys de funcionament de l'institut, atès que encara que la metodologia no depèn del tipus de material i instal·lacions, sinó de l'ús que se'n fa, també és cert que el material i l'equipament afavoreixen un determinat tipus d'ensenyament o un altre. Per tant, podem afirmar que, probablement, es posava en acció una pedagogia amb trets força allunyats dels tradicionals, perquè la major part del material didàctic inventariat afavoreix un tipus de sessions d'aula a les quals l'alumne pot esdevenir agent actiu del seu propi aprenentatge. Com a exemples d'això, cal esmentar els flascons que contenien exemplars zoològics, les col·leccions de mineralogia en caps de cartó, el microscopi, la balança de precisió, les garrafes, els embuts, els tubs d'assaig i tota la resta del material d'experimentació que es trobava a l'aula de ciències naturals. A l'aula de matemàtiques trobem cossos geomètrics i d'altres materials manipulables, i a l'aula de dibuix, guix, vidre, fang, material auxiliar per fer projeccions i un llarg etcètera.

Amb tot això no pretenem afirmar taxativament que s'hi dugués a la pràctica una pedagogia activa com la de l'escola nova. No obstant això, tampoc no sembla deduir-se que s'hi posés en funcionament una pedagogia estrictament tradicional en la qual els alumnes són subjectes passius, i les interaccions d'aula, unidireccionals. Allò que sí estem en disposició de dir és que tot el material esmentat denota si més no un interès per certes activitats de caire manipulable.

Si fem una ullada a tot el material inventariat, podem concloure que, a pesar de ser un centre públic, l'Institut Elemental de Segona Ensenyança d'Inca estava proveït dels elements materials necessaris per esser un centre d'ensenyament de qualitat. Ben segur que aquesta era també l'opinió del senyor Antonio Socías Payeras, vicesecretari de l'Associació Catòlica de Pares de Família "Amparo de los Hijos", qui escrigué una certificació sobre els acords als quals s'arribaren a l'acta de la sessió celebrada dia 28 de setembre del 1937¹⁴ per la Junta Directiva d'aquesta societat.

En aquest text, ple de valuósíssima informació, perquè ens remet el sentiment produït a un conjunt de persones de la localitat la disposició de clausurar l'institut, se'ns comunica la intenció que tenien de fer el possible per a la reobertura del centre en qüestió. Per aquest motiu varen remetre una còpia de la certificació a la Comissió Gestora Municipal i al

13 Vegeu: "Inventario de todo el material existente en Aulas, Gabinetes y Secretaría, Inca 30 de Noviembre de 1937", a *Instituto Elemental de Segunda Enseñanza de Inca*, 5 folis, mecanografiats, sense numerar, signat per Roque Carnicer (director accidental) i Antonio Garau (secretari), amb segell de l'Institut Elemental de Segona Ensenyança d'Inca, a la carpeta 267, a la secció d'ensenyament de l'AMI.

14 Vegeu: "Certificación del Acta de la Sesión celebrada por la Junta Directiva de la Sociedad Asociación Católica de Padres de Familia "Amparo de los Hijos" de Inca provincia de Baleares, Inca 1 de Octubre de 1937", 3 folis, mecanografiats, sense numerar, signada per Antonio Socías Payeras (vicesecretari), a la carpeta 565, de la secció d'ensenyament de l'AMI.

president de la Comissió de Cultura i Ensenyament, "suplicando que de nuevo abra sus aulas el precitado Instituto", al·legant una sèrie de raons, fonamentades profusament, que recolzen aquesta petició i que es divideixen en raons geogràfiques, econòmiques, demogràfiques, relatives a la història de l'institut, a l'edifici en què es troba instal·lat i al seu personal, entre d'altres. Arribats a aquest punt ens agradaria reproduir el següent paràgraf, que trobem que demostra la rabiosa necessitat que senten les famílies de classes modestes que es torni obrir l'institut:

"g) El Instituto de Inca imprescindible a las clases modestas.-

Se puede asegurar que más del 30% de los alumnos matriculados en este Instituto se verán obligados a abandonar sus estudios de Segunda Enseñanza por pertenecer a familias modestas de esta ciudad y pueblos circunvecinos, cuya situación económica les impide en absoluto enviar a sus hijos a profesores particulares ni al Instituto de la Capital."

Troblem també diverses referències a la clausura de l'Institut Elemental a les actes de l'Ajuntament d'Inca. Concretament, dia 13 d'octubre del 1937, es fa palès que l'oficial de secretaria del centre havia cessat en el càrrec dia trenta d'agost en trobar-se absent el senyor César Gómez, qui la regentava¹⁵. Un grapat de dies més tard, concretament dia 3 de novembre, hi apareix una acta a la qual es comunica que el gestor Socías tractà la necessitat d'intentar la reposició de l'institut d'Inca, tot i al·legant els perjudicis que ocasionava a molts de joves i manifestant alhora el seu desig d'evitar que s'apoderessin de la secretaria "individuos extraños". El gestor Figuerola "abundó en la opinión sustentada por el Sr. Socías" i l'alcalde afirmà que s'havien fet consultes a Burgos i que no podrien acordar res fins que no fossin resoltes¹⁶.

Dia 10 de novembre, just una setmana després, el batle donà avís d'haver sol·licitat del Govern de Burgos el material de l'institut que havia estat suprimit, per tal que, sota la vigilància d'aquesta Batlia, pogués ser emprat pels col·legis del municipi, al·legant que havia estat abonat per l'Ajuntament¹⁷.

Dia 31 de desembre, el Ple de l'Ajuntament d'Inca acordà designar el senyor Jaime Alomar Bibiloni per tal que continués al càrrec de porter de l'institut, i el senyor Pedro Vallespir Figuerola, qui també havia exercit aquest càrrec, perquè ocupés una plaça de guàrdia municipal diürn, ambdues places amb caràcter interi¹⁸.

15 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1937. Sesión del día 13 de octubre de 1937", al *Libro de Actas de Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 134, signada per Juan Erasmo Fluxà (batle), Busquets (gestor), Figuerola (gestor), Ramis (gestor), Adrover (gestor), Socías (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

16 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1937. Sesión del día 3 de Noviembre de 1937", al *Libro de Actas de Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 137, signada per Juan Erasmo Fluxà (batle), Figuerola (gestor), Adrover (gestor), Socías (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

17 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1937. Sesión del día 10 de Noviembre de 1937", al *Libro de Actas de Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 138, signada per Juan Erasmo Fluxà (batle), Busquets (gestor), Ramis (gestor), Adrover (gestor), Socías (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

18 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1937. Sesión del día 10 de Noviembre de 1937", al *Libro de Actas de Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 145, signada per Juan Erasmo Fluxà (batle), Busquets (gestor), Ramis (gestor), Adrover (gestor), Socías (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

Quant a la sol·licitud que va fer el batle al Govern de Burgos esmentada a l'Acta de dia 10 de novembre, és necessari fer referència a l'inventari de material de l'institut en data 10 de gener del 1938¹⁹, que recull pràcticament el mateix material que l'inventari anterior. El conjunt del material del qual es feia ús a l'Institut Elemental va anar a parar a l'Institut Nacional de Segona Ensenyança de Mallorca, on es destinaria al seu aprofitament per part de la Secció Femenina. Tot això esdevingué segons disposició del Govern nacional de Burgos, que havia fet cas omís a la petició del batle d'Inca d'obtenir el material de l'institut perquè se'n beneficiés la resta d'escoles del municipi.

Dia 9 de febrer, iniciat ja l'any 1938, el batle comentà la necessitat d'interessar del nou Ministeri d'Educació Nacional que, una vegada suprimit l'Institut Elemental d'Inca, "aunque temporalmente", s'estalviés, "mientras durase la suspensión", d'haver de pagar un porter i un auxiliar de secretaria, tot i al·legant el fet que el material se l'havien emportat a l'Institut de Palma i que aquests diners podrien destinar-se en conseqüència a unes altres necessitats, "quedando así acordado"²⁰.

Evidentment pot deduir-se, arran d'aquests comentaris, que es tenia l'esperança que l'institut tornés a obrir les seves portes. Les paraules "supresión temporal" a les actes de l'Ajuntament manifestaven clarament aquesta esperança però, no obstant això, les notícies posteriors de les quals disposem apunten, contràriament, a aspectes relatius a la seva supressió. Així doncs, a l'acta de dia 13 de juliol podem llegir:

"El Sr. Figuerola trató de la conveniencia de que se interese el Ministerio de Educación Nacional la Supresión de la plaza de portero del Instituto toda vez que éste no existe, el Sr. Alcalde manifestó que se interesará aclaración al oficio recibido de dicho centro ya que autorizaba la supresión de la plaza da auxiliar de secretaría y nada dijo del portero, que también se solicitaba."²¹

Aproximadament un mes i mig més tard, concretament dia 31 d'agost, el gestor Erasmo manifestà que la Diputació havia establert beques per a estudis de batxiller adreçades a alguns dels veïns necessitats de la localitat que no podien estudiar per manca de medis econòmics.

19 Vegeu: "Inventario de todo el material existente en Aulas, Gabinetes y Secretaría, Inca 10 de Enero de 1938", al *Instituto Elemental de Segunda Enseñanza de Inca*, 5 folis, mecanografiat, sense numerar, signat pel director de l'Institut de Palma (il·legible) i Antonio Garau (secretari), amb segell de l'Institut Elemental de Segona Ensenyança d'Inca i segell de l'Institut Nacional de Segona Ensenyança Beato Ramon Llull de Palma, a la carpeta 267, a la secció d'ensenyament de l'AMI.

20 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1938. Sesión del día 9 de Febrero de 1938", al *Libro de Actas de Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 151, signada per Juan Erasmo Fluxà (batle), Figuerola (gestor), Busquets (gestor), Ramis (gestor), Adrover (gestor), Socias (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

21 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1938. Sesión del día 13 de Julio de 1938", al *Libro de Actas de Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 170, signada per Lorenzo Fluxà (batle), Figuerola (gestor), Busquets (gestor), Ramis (gestor), Socias (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.

L'última informació que tenim sobre l'Institut Elemental d'Ensenyança Secundària data de dia 7 de setembre del 1938. L'acta d'aquest dia tracta d'un ofici del Ministeri d'Educació Nacional, "accendiendo a la supresión de la plaza de portero del Instituto de esta ciudad, acordando notificar así a D. Jaime Alomar, que desempeña la plaza, pudiendo cobrar el mes de Agosto". D'aquesta manera, l'aclariment demanat per part de l'Ajuntament, del qual tractava l'acta de dia 13 de juliol, quedà especificat.²²

22 Vegeu: "Acta de las Sesiones del Ayuntamiento de Inca. Año 1938. Sesión del día 31 de Agosto de 1938", al *Libro de Actas de Ayuntamiento Pleno del 3-1-1936 al 30-12-1938*, manuscrita, p. 179, signada per Lorenzo Fluxà (batle), Erasmo (gestor), Socias A. (gestor), Socias D. (gestor), Figuerola (gestor), Busquets (gestor), Ramis (gestor), Adrover (gestor), Alcina (gestor), Mir (gestor) i Siquier (secretari), sense catalogar, de l'AMI.